

OPONENTSKÝ POSUDEK
NA DISERTAČNÍ PRÁCI JUDR. DAGMAR ČERNÉ, LL.M.
STANDARD LIDSKÝCH PRÁV V EVROPĚ – SROVNÁNÍ EVROPSKÉ ÚMLUVY A CHARTY LIDSKÝCH
PRÁV EVROPSKÉ UNIE

1. Téma práce:

Téma práce je velmi dobře zvolené. Problematika souběhu dvou systémů materiálně a procesněprávní ochrany lidských práv na území Evropy je sice předmětem diskusí již po řadu let, dosud však nebyla uspokojivě dořešena a s aktuální judikaturou Evropského soudu a diskusemi o osudu Charty lidských práv Evropské unie nabývá na další aktuálnosti. Navíc umožňuje prokázat znalosti několika teoreticky závažných otázek: významu ochrany lidských práv v mezinárodním a evropském právu obecně, výkladových metod v mezinárodním právu, jakož i širší problematiky místa Evropských společenství a Evropské Unie v mezinárodním právu.

2. Cíl práce:

Cílem disertační práce je přiblížit a srovnat základní dokumenty Evropských společenství a Rady Evropy v oblasti lidských práv (str. 7). Tento vytýčený cíl práce splňuje a aktuální analýzou konkrétních problémů v mnoha ohledech překračuje: V první části je nastíněn systém ochrany lidských práv v rámci Rady Evropy, v druhé problematika této ochrany v rámci Evropské unie. Třetí obsahová část je věnována srovnání Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a Charty EU. Výsledky práce jsou shrnuty v závěru.

3. Zpracování práce:

Práce je zpracována pečlivým způsobem. Textu nelze po jazykové stránce nic vytknout (snad jedině zmínění autora Mahlmanna na str. 7 bez uvedení pramenu, který ani v SRN není všeobecně znám). Pečlivě jsou uváděny i poznámky pod čarou, seznam literatury je přehledný a ukazuje, že autorka se zdaleka neomezovala jen na domácí zdroje, ale pracovala intenzivně i se zahraničními prameny, zejména z německy mluvící jazykové oblasti. Zde jsou zastoupeny nejdůležitější relevantní texty, a to i aktuální.

4. Obsah práce:

Za správně považuji, že autorka uvádí rozličné chápání pojmu lidských práv (s. 94) v praxi Evropského soudu pro lidská práva a v činnosti Evropské unie. Autorka se však neomezuje na teoretické úvahy, ale věnuje se do hloubky judikatuře Evropského soudního dvora (s. 99 an.). Za důležité považuji i zmínění metod, jimiž lze rozvíjet ochranu lidských práv na komunitární úrovni. Autorčino přesvědčení o vhodnosti metody hodnotící komparace sdílím; v ústní obhajobě by mě velmi zajímaly argumenty, které ji k tomuto přesvědčení vedly.

Ohledně Charty základních práv Evropské unie Dr. Černá správně uvádí, že se jedná o dokument, který posud nenabyl právní moci. V ústní obhajobě bych velmi uvítala, kdyby autorka mohla zmínit vývoj, k němuž došlo od dokončení její práce a osvětlit aktuální úvahy o právním osudu tohoto dokumentu. Důležitou částí práce jsou úvahy o rozsahu působnosti práv uvedených v Chartě (s. 128 an.) a jejich souvislosti s navrhovanou omezující klausulí (čl. 52), z které již předznamenávají určité možnosti srovnání s rozsahem práv chráněných Evropskou úmluvou o lidských právech.

Těžištěm práce je kapitola věnovaná srovnání obou právních úprav (s. 143 an.). Autorka se této otázce věnuje nejprve v obecné rovině, aby později provedla srovnání všech jejich jednotlivých ustanovení. Tato část je velmi poučná, neboť dr. Černá doprovází textovou komparaci příklady z nejdůležitější judikatury štrasburského a lucemburských soudů. V závěru práce se vypořádává také s otázkou vztahu jurisdikcí těchto soudních orgánů, opět podpořenou jak staršími, tak i nejnovějšími judikáty (s. 178 an.). Značnou pozornost věnuje otázce standardu ochrany lidských práv jakožto měřítko neingerence Evropského soudu pro lidská práva do ochrany práv prováděné na úrovni Evropské unie (s. 188); na druhé straně analyzuje též vztah unijního soudnictví k Evropské úmluvě o lidských právech (s. 190 an.). Ze sympatií pro autory podporující přístup Evropské unie k Evropské úmluvě o lidských právech (s. 194) dovozují, že i autorka považuje v budoucnosti tento krok za správný, stejně jako podřízení unijních orgánů jurisdikci Evropského dvora pro lidská práva. Aniž bych chtěla jakkoli zpochybnit tento názor, uvítala bych, kdyby autorka mohla krátce upřesnit svou představu o obsazení soudního tělesa v případě řešení takových případů: jednalo by se o soudce i z neunijních zemí, dávala by přednost tělesu, které by bylo vytvořeno jen z soudců EU či se přiklání k jinému řešení?

V závěru autorka podtrhuje význam Charty lidských práv. Možnou dvoukolejnou ochranu lidských práv na evropském území navrhuje odstranit spoluprací evropských soudů (s. 208), což je přístup, s kterým není možno nesouhlasit. Jen v případě dostatku času by mě zajímal názor autorky na konkrétní formy této spolupráce.

Kvalitě práce rozhodně neubírá drobná nepřesnost v jejím úvodu (s. 6), kdy autorka uvádí, že Komise pro lidská práva SNS může přijímat individuální stížnosti na základě Úmluvy o lidských právech SNS; skutečně není všeobecně známo, že na tlak Rady Evropy tato úmluva nevstoupila v platnost a takovou kontrolní činnost tedy neprovádí a provádět nemůže.

5. Hodnocení

Disertační práci Dr. Černé Standard lidských práv v Evropě – srovnání Evropské úmluvy a Charty základních práv Evropské unie považuji za velmi zdařilou, poučnou a aktuální a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze, 25. května 2007

Prof. JUDr. Mahulena Hofmannová, CSc.

